

Årsrapport 2015-2016 for Program for kunstnerisk utviklingsarbeid

1 Styrets beretning

Programstyret har vært gjennom sitt første arbeidsår. Aktiviteten i programmet er videreført på en god måte og kontakten med institusjonene i universitets- og høyskolesektoren opprettholdes. Styret legger vekt på å utvikle seg til et mer strategisk og profesjonelt styre, og tilrettelegger styrets arbeid i henhold til dette. Den internasjonale kontakten og arbeid for synliggjøringen av programmets virksomhet er styrket.

Programstyret vil i 2016 utarbeide en ny strategisk plan og et opplegg for en evalueringsprosess som skal være avsluttet ved utgangen av styrets fungeringstid.

Styret følger institusjonenes arbeid knyttet til oppfølging av Regjeringens melding om strukturendringer i sektoren. Institusjonsbildet vil endre seg også for Programmet. Det vil fortsatt være flere mindre grupper i kunstfag, selv ved større institusjoner, som har et viktig nasjonale kontaktpunkt gjennom programmets aktiviteter.

Stipendiatprogrammet har vært gjennom en større omlegging som følge av nye retningslinjer fra og med 2015. Denne prosessen vil bli tatt et steg videre når det opprettes ph.d.-grad innen kunstfagene. Stipendiatprogrammet i dagens form er tenkt videreført som en felles nasjonal forskerskole, der institusjonene som tildeler graden også har ansvaret for utdanningens innhold. Programstyrets rolle knyttet til opptak og sluttvurdering endres også.

I 2015 har Programstyret stadfestet 5 sluttvurderinger av stipendiater til bestått. Gjennomstrømmingen i programmet er ikke tilfredsstillende for et treårig program. Styrets vurdering er at noen av flaskehalsene for raskere gjennomføring har vært knyttet til regelverket for sluttfasen, altså prosessen for bedømmelse. Denne fasen har fått stor oppmerksomhet i nye retningslinjer og praktiseringen av disse. Tidsfristene for sluttfasen er strammet betydelig inn. Programstyret er avhengig av institusjonene for å nå de måltall som er satt opp for kandidatproduksjon og har tett dialog med institusjonene for å følge opp de stipendiatene som er i sluttfasen. Flere av institusjonene har også fastsatt bestemmelser om maksimaltid for stipendiatperioden før denne kan termineres med tvungen avslutning. Så godt som alle stipendiater som er tatt opp etter 2010 har valgt å følge de nye retningslinjene fra 2014 og vi må forvente en bedring i gjennomføringstid de kommende år. Programstyret har innført nye rutiner og skjema for institusjonenes årlige rapport om status for stipendiatenes prosjekter. Det rapporteres særskilt på framdrift for stipendiater som er i sluttfase og skal bedømmes.

Det er i alt 26 stipendiatstillinger å fordele mellom de 12 institusjonene som er knyttet til Stipendiatprogrammet med institusjonsavtale. Dette gir rom for et årlig opptak på 8-9 stipendiater, noe som er kritisk lavt når en ser på at flere av institusjonene dekker et vidt internt fagspekter. De tre siste årene har institusjonene bidratt betydelig til vekst i programmet ved å disponere egne midler til finansiering av stipendiatstillinger. 41 stipendiater er tatt opp de tre siste år og av disse er 15 stipendiater finansiert over institusjonene sine egne budsjett, altså om lag en tredjedel av de siste kullene. Programstyret ser positivt på institusjonenes egenfinansiering. Det viser den sentrale rollen programmet spiller i institusjonenes rekruttering og fagutvikling.

Programstyret har de siste årene tatt til orde for at programmet bør disponere 45 stipendiatstillinger og dermed ha rom for til et årlig opptak på 15 stipendiater finansiert av programmet. Programstyret opprettholder forslaget om en økning med 10 stipendiatstillinger i 2017.

Programstyret har i 2015 tilsatt tidligere stipendiat Ivar Grydeland fra NMH som programkoordinator for Stipendiatprogrammet for å styrke den faglige ledelsen av utdanningen.

I 2015 hadde prosjektprogrammet 18 søknader. Prosjektene det søktes støtte til hadde en samlet ramme på 72,6 mill NOK. Når en tar hensyn til institusjonene sin egenandel, som er betydelig, og prosjektene sine bidrag fra andre partnere, var det totale søknadsbeløpet til programmet på 40,4 mill NOK. Til utdelingen i 2016 har programmet 21 søknader. Programstyret har vedtatt et likviditetsbudsjett for Prosjektprogrammet og har i 2016 gi tilsagn tilsvarende i alt 11,6 mill NOK. Det er på samme nivå som året før.

Programstyret må hvert år avslå flere støtteverdige prosjekt. Styret ser det som viktig at bevilgningen til prosjektprogrammet kan åpne for prosjekt som er langt mer ambisiøse enn det den gjeldende budsjetttrammen muliggjør. På lang sikt gir denne rammen rom for en årlig tildeling på om lag 8,3 mill NOK. Programstyret mener at budsjetttrammen må være slik at styret kan finansiere enkeltprosjekt som over tre år ligger i størrelsesorden 10 - 15 mill NOK. Målet må derfor være en opptrapping slik at budsjetttrammen kommer opp i 30 mill NOK per år. Programstyret foreslår en økning i 2017 med NOK 10 mill NOK.

PKU er den eneste nasjonale finansieringskilden for kunstnerisk utviklingsarbeid og spiller derfor en helt sentral rolle for kunstutdanningene. Programmet har en viktig funksjon som faglig arena for et nasjonalt fagmiljø og bidrar aktivt i utviklingen av faglig kvalitet, både gjennom prosjektarbeidet i og mellom institusjonene, gjennom de halvårlige samlingene og andre møtesteder som fremmer refleksjon.

Omleggingen av Stipendiatprogrammet til en nasjonal forskerskole for kunstfagene vil kreve styrets oppmerksomhet og et godt samarbeid med institusjonene gjennom Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid (NRKU). Det er institusjonene som kan opprette graden og danne samarbeid som gir den størrelse og kvalitet som doktorgradsprogrammene krever. Programstyret må bidra til å videreutvikle fagtilbudet i forskerskolen og drifte denne godt i samarbeid med institusjonene.

Programmet bør ha kompetanse for å tilby institusjonene veiledning i forbindelse med å søke midler også fra andre finansieringskilder. Programmet har i dag ikke kapasitet og ressurser til spille en så aktiv rolle ovenfor institusjonene som det Forskningsrådet gjør. En slik funksjon bør styrkes.

Programstyret vil også legge vekt på tiltak som kan bidra til å gjøre programmet mer synlig. Programstyret er svært fornøyd med den høye deltakelsen den årlige høstsamlingen har fått og den rolle den har som møteplass for kunstnerisk utviklingsarbeid på tvers av institusjoner og fag i Norge. Programstyret vil vurdere hvordan høstsamlingene kan utvikles til en konferanse som trekker flere internasjonale deltakere.

Cecilie Broch Knudsen (leder)

Hans Knut Sveen (nestleder)

Live Maria Roggen

Frans Jacobi

Serge von Arx

Ellen Rød

Inger Stray Lien

Geir Strøm (adm. leder)

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) er organisert som en statlig fellesoppgave etter universitets- og høyskoleloven sin § 1-4-4, med Kunst- og designhøgskolen i Bergen som operatør. Programmet forvalter statlige midler til kunstnerisk utviklingsarbeid for fordeling gjennom nasjonal konkurranse.

Programstyret har 7 medlemmer og en administrativ stab på 2 årsverk. Programstyret oppnevnes av Kunnskapsdepartementet og har en funksjonstid på fire år.

Kunnskapsdepartementet har gitt Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) følgende mål for virksomheten:

Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) skal gjennom stipendiatprogrammet og prosjektprogrammet virke for at universitet og høyskoler utfører kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt, internasjonalt nivå. Programmet skal bidra til å fremme refleksjon og innsikt basert på kunstnerisk praksis, og stimulere til tverrkunstnerisk kommunikasjon og møtesteder for de relevante fagmiljøene.

Med bakgrunn i denne målformuleringen treffer styret beslutninger om PKUs faglige virksomhet innenfor de rammene som departementet gir.

Kunstnerisk utviklingsarbeid er en lovpålagt oppgave for høyere kunstutdanning og en drivkraft for faglig utvikling av kunstfagene. Fagmiljøene har stort eierskap hva gjelder begrepets innhold. Det er en kontinuerlig diskusjon i fagmiljøene om hva kunstnerisk utviklingsarbeid impliserer. For både Stipendiat- og Prosjektprogrammet gjelder det at prosjektene skal få fram resultat på høyt nivå og med nasjonal og internasjonal relevans. Krav til kunstnerisk kjerne står sentralt, koblet med krav til refleksjon omkring prosess, metoder og kontekst, og synliggjøring av resultat. Retningslinjer for tildeling fra PKU er utviklet i tett dialog med institusjonene, og gir sterke føringer for institusjonenes felles forståelse av innholdet i kunstnerisk utviklingsarbeid.

En arbeidsgruppe i regi av NRKU har i 2015 oppsummert at Kunstnerisk utviklingsarbeid

- genererer kunnskapsutvikling på kunstnerisk grunnlag
- artikulere og tematiserer faglige spørsmål gjennom kunstnerisk praksis og refleksjon
- utvikler og utfordrer et bredt spekter av uttrykks- og dokumentasjonsformer
- etablerer arenaer for faglig deling både for prosess og resultat
- kvalifiserer refleksjon i institusjonene gjennom faglig kontekstualisering og kritisk drøfting
- bidrar til og utfordrer kunstnerisk praksis og kunstfeltets diskurser
- styrker kunstnerisk kompetanse i samfunnet

PKU bidrar til å styrke fagmiljøenes kunstneriske utviklingsarbeid innenfor alle disse feltene. Programmet har tilført sektoren en kultur for bruk av fagfelleevaluering og faglig deling som vi vurderer som et viktig element i kvalitetsutviklingen i institusjonene.

Det nasjonale Stipendiatprogrammet ble etablert blant annet for å sikre kritisk masse for fagområdet kunst på stipendiatnivå. Programmet samler stipendiater innen et vidt fagspekter og gir stipendiater fra små fagmiljø et nasjonalt felleskap og en felles forskerutdanning. Utviklingen av sterke forskingskulturer på de enkelte institusjonene er en forutsetning for at stipendiatprosjektene skal gi resultat. Prosjektene representerer lokalt forankret kunnskapsutvikling og stipendiaterne er viktige faglige ressurser for institusjonene. Programstyret legger i opptaket vekt på institusjonenes prioriteringer og at stipendiaterne er sikret en tilhørighet i fagmiljøene. Dette følges opp i årlige rapporter fra institusjonene om stipendiatenes framdrift og prosjekt.

Prosjektprogrammet er et avgjørende verktøy for den faglige utviklingen i institusjonene. Programmet har gitt miljøene åpning for å prøve ut større fellesprosjekt med samarbeidspartnere. Programstyret har satt fokus på organisering og ledelse av prosjektene, på publisering og offentlig presentasjon av prosjekt og resultat. De årlige samlingene om høsten

har en særs viktig rolle for å synliggjøre Prosjektprogrammets aktiviteter og sette kunstnerisk utviklingsarbeid på kartet.

Kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge og artistic research internasjonalt er vesentlig styrket som felt gjennom de siste ti år, og mange erfaringer er gjort gjennom ulike rammeverk og prosjekt. De norske strategiene for kunstnerisk utviklingsarbeid og de to programmenes retningslinjer har hatt stor påvirkning internasjonalt. Den norske plattformen for Stipendiatprogrammet, med klar forankring i kunstnerisk praksis, er et forbilde for andre etableringer av 3. syklus-program. De norske miljøene har vært aktive i nordisk og europeisk sammenheng.

Den internasjonale kontaktflaten er bred og mangfoldig samlet sett for institusjonene og PKU. Et stort tall internasjonale ressurspersoner er engasjerte som veiledere og bedømmere i Stipendiatprogrammet, og som sakkyndige for søknader både for Stipendiat- og Prosjektprogrammet.

Programstyret hadde en tildeling for 2015 på 38,1 mill NOK. 27,8 mill NOK var knyttet til Stipendiatprogrammets drift og av dette var 23,5 mill NOK overført til institusjonene knyttet til lønn og drift av stipendiatstillinger. 10,3 mill NOK var knyttet til Prosjektprogrammet og av dette ble 8,6 mill NOK avsatt til overføring til institusjonene gjennom tildelinger fra Prosjektprogrammet. 3,8 mill NOK gikk til administrasjon, styrets utgifter og annen felles drift av de to programmene.

3 Årets aktiviteter og resultat - 2015

Program for kunstnerisk utviklingsarbeid tilhører Universitets- og høgskolesektoren og bidrar til Regjeringens sektorovergripende mål for virksomheten.

Stipendiatprogrammet

Sektormål: Høg kvalitet i utdanning og forskning

Regjeringa vil at utdannings- og forskingsmiljøa i Noreg skal ha høg kvalitet, og at fleire norske forskings- og utdanningsmiljø skal hevde seg internasjonalt.

Sektormål: God tilgang til utdanning

Regjeringa vil at alle skal ha tilgang og høve til å ta høgere utdanning, uavhengig av kjønn, etnisk, sosial, geografisk og økonomisk bakgrunn. Utdanningstilbodet skal leggje til rette for god tilgang på arbeidskraft og kompetanse over heile landet. Livslang læring er viktig for å medverke til nødvendig omstilling og fornying for den einskilde og for samfunns- og arbeidslivet.

Programstyrets mål:

Stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid skal kvalifisere for kunstnerisk virksomhet, undervisnings- og forskningsstillinger innen høyere kunstutdanning og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til kunstnerisk kompetanse og innsikt.

Programstyret har ansvaret for fastsetting av retningslinjer for Stipendprogrammet, for valg av stipendiatere som skal tilbys finansiering fra programmet, for fellestiltak for stipendiatene, for godkjenning av bedømmelseskomitéer før institusjonene oppnevner slike, og for innstilling overfor institusjonen om godkjenning evt. ikke godkjenning av sluttvurdering av den enkelte stipendiats prosjekt.

Programstyret vedtok nye retningslinjer i 2014, med klarere krav til institusjonenes oppfølging og kvalitetssikring. Som et ledd i dette ble det innført nye rutiner for årlig rapportering for stipendiatere, veiledere og institusjoner.

Institusjonene gir Programstyret en samlet status for alle stipendiater. Rapporten omtaler kort stipendiatenes prosjekt og fremdriften i arbeidet, mottatte årsrapporter fra stipendiater og veiledere, eventuelle revisjoner av prosjektbeskrivelser, skifte av veiledere. Det rapporteres særlig for de stipendiatene som er i sluttbedømmelse med status for oppmeldinger, innleveringer, komiterapporter og disputaser. Institusjonen skal i tilknytning til årsrapporten gi en samlet vurdering av sterke og svake side ved stipendiatenes fremdrift og institusjonens oppfølging av disse, samt en vurdering av gjennomstrømningstall. Programstyret er tilfreds med rapporteringsform og mottatte årsrapporter. De har bidratt til kvalitetssikring av rutiner og oppfølging ved institusjonene, inkludert fokus på gjennomføring og oppfølging av stipendiater i sluttfasen.

Opptak

Opptaket det enkelte år skjer i samsvar med tilgjengelige ressurser, er basert på nasjonal konkurranse og etter innstilling fra institusjonene. En betydelig del av informasjons-, rekrutterings- og opptaksarbeidet foregår ved institusjonene, som foretar seleksjon av søkere basert på sakkyndige vurderinger og egne faglige valg og prioriteringer. Antallet søkere til Stipendiatprogrammet holder seg høyt innenfor alle fagområder. Ved søknadsfristen i desember 2014 var det 164 søkere i første søknadsrunde til institusjonene. Programstyret mottok 35 søknader som ble oversendt fra institusjonene. Dette er på nivå med de siste årenes søknadsrunder.

Finansieringen fra departementet er på 26 stillinger og tilsvarer et opptak på 8-9 stipendiater hvert år. Kullene har noe ulik størrelse og variasjonen har sammenheng med at institusjonene har mulighet til å be om opptak av stipendiater som de selv finansierer. Programstyret tok i 2015 opp 17 stipendiater, av disse 6 med finansiering fra institusjonene. Årets opptak er dermed det største i programmets historie.

Det totale opptaket de tre siste årene (2013-2015) er 41 stipendiater, hvorav 22 er kvinner. 13 har utenlandsk statsborgerskap. Flere av stipendiatene har hele eller deler av sin utdanning fra utenlandske institusjoner og mange har internasjonal kunstnerisk virke som grunnlag for opptaket. Om lag 1/3 av stipendiatene er finansiert over institusjonenes egne budsjetter. Det viser den vekt og betydning programmet har for institusjonene.

Fagområde	2013	2014	2015	Totalt	Kvinner
Design		2	1	3	2
Film		1	1	2	1
Visuell kunst	5	3	4	12	7
Musikk	5	3	8	16	6
Scene	2	3	3	8	6
Sum per år	12	12	17	41	22
Egenfinansierte:	4	5	6	15	

Fellestiltak

Stipendiatprogrammet er normert til 180 studiepoeng. Opplæringsdelen utgjør 30 studiepoeng. Det er utarbeidet studieplaner og kursplaner for de ulike elementene. Programstyret har ansvar for organiseringen og gjennomføringen av fellesdelene i utdanningen, normert til i alt 20 studiepoeng.

I fellesdelen inngår fire stipendiatseminar for hvert årskull. Tema og læringsmål er beskrevet i kursplanene, mens program og stipendiatenes krav til forberedelse og deltakelse avklares hvert år. Det legges stor vekt på at stipendiatene deltar aktivt i seminarene, i plenum og grupper på tvers av fag og institusjoner. Seminarene skal holde høy kvalitet og gi et godt utbytte for stipendiatene. Det er gjort endringer i arbeidsform for flere av seminarene. Alle seminar er i 2015 gjennomført i henhold til plan. På oppstartseminaret for 2015-kullet deltok

en rekke veiledere slik at det totale antall deltakere var 27. På de øvrige seminarene deltok stipendiater på de aktuelle kull med 12-14 deltakere.

Fellesdelen av utdanningen består også av deltakelse på to større samlinger årlig. Samlingen om våren er primært for alle stipendiater, deres veiledere og andre fagpersoner ved institusjonene. Her skal alle stipendiatene presentere sine kunstneriske prosjekt, metode, refleksjoner, dokumentasjon og forventede resultat. Presentasjonene foregår i grupper og det er satt av tid til tilbakemeldinger og diskusjon. Ved vårsamlingen i 2015 var det 29 stipendiatpresentasjoner og i alt 100 deltakere.

Programstyret arrangerer i forkant av vårsamlingen et seminar for å styrke veilederkompetansen. Tema varierer og i 2015 var det fokus på stipendiatenes deltakelse i institusjonenes forskningsmiljø, deres metodevalg, dokumentasjon, synliggjøring og publisering. På seminaret var det 50 deltakere.

Programstyret har kontakt med institusjoner i Sverige og Finland, med sikte på å klargjøre mulige nordiske samarbeidsområder. Det er etablert et samarbeid om en sommerskole for stipendiater. 3 stipendiater fra Norge deltok i 2014 i Helsinki og 5 stipendiater deltok i 2015 i Stockholm.

Programstyret mener at fellestiltakene i programmet er vel gjennomført og er fornøyd med deltakelse og engasjement fra stipendiater, veiledere og institusjonene.

Høsten 2015 har Programstyret tilsatt en tidligere stipendiat i en bistilling som koordinator for fellesdelen av Stipendiatprogrammet. Dette vil styrke den faglige ledelsen av utdanningen samtidig som det vil avlaste styret for drift av programmet og frigi tid til mer strategiske satsninger.

Sluttvurderinger

Fra oppstarten i 2003 og fram til nå har programmet alt i alt tatt opp 118 stipendiater. Per 31.12.2015 er 64 stipendiater registrert som aktive i programmet. 46 stipendiater har til nå fullført og bestått programmet. I 2015 har programstyret stadfestet 5 sluttvurderinger til bestått. Ingen av disse stipendiatene var finansiert fra egen institusjon. 1 stipendiat sluttet i programmet i 2015 uten at prosjektet ble meldt opp til sluttvurdering.

På PKUs [websider](#) er det nærmere informasjon om ferdige stipendiatprosjekter og deres dokumentasjon av refleksjon knyttet til det kunstneriske prosjekt.

Beståtte slutt-vurderinger i 2015	Design	Musikk	Totalt	Kvinner:
KHiO	1		1	1
NMH		3	3	1
UiB		1	1	1
		4	5	3

Vi er langt fra å nå Programstyrets mål for 2015 på 15 sluttvurderinger. Stipendiatene er tilsatt ved institusjonene og gjennomfører sine prosjekter her. Institusjonenes oppfølging av stipendiatene er avgjørende for gjennomstrømming i programmet. Dette ligger også til grunn for revisjonen av retningslinjene i 2014.

Programstyret forholder seg hovedsakelig til institusjonene og har avtaler med disse. Institusjonene har ansvaret for sine stipendiater og deres studieløp og at bedømmelsene har tilfredsstillende framdrift og kvalitet. Programstyret har i institusjonsmøte tatt opp dette og har minnet institusjonene om at de har et klart faglig ansvar for at bedømmelsen skjer i henhold til retningslinjene. Programstyret ser en klar bedring i institusjonenes oppfølging av stipendiatene. Det er satt inn tiltak for at stipendiater som følger gammelt reglement får fullført sine prosjekter og at disse blir bedømt.

Ved inngangen til 2016 er 17 stipendiater sluttoppmeldt eller under bedømmelse. Av disse følger 8 stipendiater reglementet fra 2008 i sin sluttbedømmelse. Når disse stipendiatene har gjennomført vil nesten samtlige stipendiater følge retningslinjene fra 2014. Tidsfristene for innlevering og bedømmelse er her strammere. Forenklet saksgang mellom Programstyret og institusjonene, raskere beslutninger, samt forenklet sluttprosedyre, skal bidra til bedre gjennomføring på normert tid.

Programstyret ser med tilfredshet at flere av de tidligere stipendiatene er tilknyttet institusjoner i sektoren. Flere søker om midler til prosjekter gjennom Prosjektprogrammet eller er veiledere for stipendiater. Programmet har klart bidratt til å kvalifisere for undervisnings- og forskerstillinger i sektoren.

Stipendiater i programmet (og tidligere stipendiater) har i løpet av året en rekke offentlige presentasjoner i form av utstillinger, konserter, forestillinger, plateutgivelser, deltakelse på festivaler og annet. Vi presenterer et lite utvalg her, men prøver gjennom året å presentere slike begivenheter fortløpende på våre web-sider.

Tidligere stipendiat Michael Duch er oppnevnt som medlem av «Akademiet for yngre forskere» som ble etablert høsten 2015. Akademiet skal være en tverrfaglig møteplass og forskningspolitisk plattform for yngre forskere samt være en pådriver for nyskapende forskningsformidling.

Tidligere stipendiat Geir Tore Holm er tildelt John Savio-prisen 2015. I juryens begrunnelse nevnes spesielt Holms innsats for å heve bevisstheten om samisk og nordnorsk kunst, og den uvurderlige betydning dette har hatt, og vil fortsette å ha, som inspirasjon for stadig nye generasjoner samiske kunstnere.

Tidligere stipendiat Ane Hjort Guttu var festspillutstiller ved Festspillene i Bergen i 2015 med utstillingen «Eating or opening a window or just walking dully along».

Tidligere stipendiat Per Gunnar Eeg-Tverbakk er en av kunstnerne bak Oslo Pilot, et toårig, eksperimentelt og forskningsbasert prosjekt med mål å legge grunnlaget for en fremtidig mønstring for kunst i det offentlige rom.

Stipendiat Ingri Fiksdal har fått tildelt 11,6 millioner kroner fordelt over en fireårsperiode fra Kulturrådets basisstøtte for scenekunst.

Stipendiat Franz Petter Schmidt fikk Scheiblers Kunsthåndverkers pris for 2015.

Stipendiat Ivar Grydeland var nominert til Nordisk Råds Musikkpris 2015 med ensemblet «Dans les arbres».

Stipendiat Jesper Alvær bidro med artikkelen «»You said 'irony'» i en fagfelleurdert publikasjon i Portugal. Styremedlem Efva Lilja bidro også med en artikkel i samme utgave.

Stipendiatene Jesper Alvær og Edvine Larssen presenterte utdrag fra sine arbeid på det svenske Vetenskapsrådets årskonferanse om kunstfaglig forskning i november 2015.

Prosjektprogrammet

Sektormål: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Regjeringa har ambisjonar om at Noreg skal bli eit av dei mest innovative landa i Europa. Da treng vi utdanning, forskning og fagleg og kunstnarleg utviklingsarbeid som samspeler med omverda. Langtidsplanen for forskning og høgre utdanning, Meld. St. 7 (2014-2015), peiker på seks prioriterte område: hav, klima, miljø og miljøvennleg energi, fornying i offentleg sektor, mogleggjerande teknologiar, innovasjon og omstilling i næringslivet og utvikling av verdslaiande fagmiljø. Dette er område som òg universitet og høgskolar må prioritere.

Sektormål: Effektiv, mangfaldig og solid høgre utdanningssektor og forskingssystem

Ein effektiv, mangfaldig og solid høgre utdanningssektor og forskingssystem skal medverke til

best mogleg måloppnåing på dei tre første måla for universitets- og høgskolesektoren. Universitet og høgskolar forvaltar ein betydeleg del av midlane til fellesskapet og skal bruke ressursane effektivt og til beste for samfunnet. Institusjonane skal utvikle profilen sin i tråd med styrkje og eigenart og medverke til ein differensiert sektor med høg kvalitet. Vidare skal dei møte behova i samfunnet på ulike område og medverke til at Noreg kan hevde seg internasjonalt som ein framifrå kunnskapsnasjon.

Programstyrets mål:

Prosjektprogrammet skal bidra til initiering og implementering av kunstneriske utviklingsprosjekter av høy internasjonal standard ved norske utdanningsinstitusjoner. Programmet skal bidra til å utfordre og utvikle forståelse av og arenaer for kunstnerisk utviklingsarbeid i dialog med relevante nasjonale og internasjonale miljø.

Programstyret har ansvar for utlysning, tildeling og oppfølging av Prosjektprogrammet. Retningslinjene for prosjektprogrammet stiller klare krav om at de prosjekter som støttes har kunstnerisk og refleksjonsmessig kvalitet, har samarbeidspartnere nasjonalt og internasjonalt og er organisert slik at det er god kjønnsmessig balanse både blant deltakere og ledere. Den enkelte institusjon står som prosjekteier og som garantist for at prosjektet gjennomføres i samsvar med forutsetningene for tildelingen, følger institusjonens etiske retningslinjer og at arbeidene dokumenteres.

Programstyret ser det som gledelig at flere tidligere stipendiater søker om prosjektmidler som prosjektleder eller deltaker i prosjekter. Dette er et resultat av stipendiatprogrammets aktivitet. Det viser at programmet bidrar til å bygge kompetanse og at det er en rekrutteringsbase for institusjonene, i tråd med programmets målsetting.

Programstyret foretar årlig utlysning av midler i prosjektprogrammet og står for utvelging av hvilke prosjekt som skal finansieres av programmet. Alle søknader blir sakkyndig vurdert før Programstyret gjør vedtak om tildeling. Fra og med utlysningen for 2015 er det stilt krav om at søknadene skal skrives på engelsk, slik at Programstyret kan gjøre bruk av en større gruppe sakkyndige med god geografisk spredning.

For tildelingsrunden i 2015 kom det inn 18 søknader og i 2016 kom det inn 21 søknader. Antallet søknader øker hvert år. Prosjektene det søktes om støtte til i 2016 har et økonomisk omfang på 106,6 mill NOK og en samlet søknadsramme på 56,1 mill NOK. Det er god spredning mellom institusjonene og institusjonenes egeninnsats i prosjektene er stor. I 2015 fikk seks prosjekt støtte på i alt 10,7 mill NOK over tre år. I 2016 fikk fire prosjekt støtte på i alt 11,6 mill NOK over tre år. Den løpende tilsynsoppgaven for prosjektgjennomføringen ligger ikke i Programstyret, men hos den enkelte institusjon. Institusjonene leverer årsrapporter der en gjør rede for framdrift og ressursbruk.

Programstyret måtte avvise flere prosjekt med gode sakkyndige vurderinger. Til nå har i alt 24 prosjekt fått tildeling fra programmet med en samlet ramme på i alt 46,5 mill NOK. Oversikt over prosjekt, fag og institusjoner går fram tabell i vedlegg.

9 prosjekter som fikk støtte fra programmet i de første tildelingsrundene er nå avsluttet, se vedlegg. Alle prosjektene har presentert sine resultat på de årlige høstsamlingen og har levert sluttrapporter. Det er krav om å søke internasjonal publisering og at prosjektresultatene dokumenteres i institusjonelle arkiv.

Som en viktig del av utviklings- og formidlingsarbeidet arrangerer Programstyret årlige konferanser, der alle som har fått prosjektmidler deltar for å presentere sine prosjekter og redegjøre for utvikling og utfordringer. Disse konferansene arrangeres i samarbeid med de ulike kunstutdanningsinstitusjonene. Konferansen kalles Artistic Research Forum (ARF) og er et vindu mot relevant aktivitet innenfor hele feltet av kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge. I 2015 ble konferansen arrangert ved Universitetet i Agder og samlet over 240 deltakere.

Programmet er medlem i den internasjonale organisasjonen Society for Artistic Research (SAR), og deltar i et samarbeid for utvikling av The Research Catalogue (RC), en database og plattform for flermedial presentasjon av kunstnerisk utviklingsarbeid. Programstyret har egen portal for å synliggjøre virksomhet finansiert av programmet og oppfordrer prosjektledere til å dokumentere sine arbeider her. Fire avsluttede prosjekt har laget presentasjoner i RC og igangsatte prosjekt oppfordres til å dokumentere sine arbeider i RC. Programstyret har lager en oversikt med link til disse arbeidene i «Research Bulletin» som kan konsulteres gjennom programmets portal i RC.

Alle prosjektene som har fått støtte er omtalt på PKUs web-sider og der finnes også henvisninger til prosjektenes egne sider for refleksjon og dokumentasjon. Vi tar nedenfor med en kort omtale av et utvalg prosjekter.

Prosjektet «The Subjective Objective» ved Den norske filmskolen bidro til spillefilmen «Tusen ganger god natt». Prosjektleder utforsket i filmen betydningen i valg av fortellerstandpunkt for å oppnå større emosjonalitet og identifikasjon hos publikum. Arbeidet utforsker også hvilke begrensninger et subjektivt fortellerperspektiv ga for filmskaperen. Filmen har fått flere utenlandske utmerkelser og vant i 2014 Filmkritikerprisen og Amanda som beste film. En audiovisuell dokumentasjon av prosjektet vil ferdigstilles i 2016 og deler av konklusjonene er publisert i oktober 2014 i «American Photographer - The international Journal of Motion Imaging».

Prosjektet «Topographies of the Obsolete» ved Kunst- og designhøgskolen i Bergen hadde sitt utgangspunkt i det postindustrielle landskap i et nedlagt industriområde in Stoke-on-Trent. Prosjektet undersøker hvordan keramikk og leire kan være materialer i samtidskunsten og har hatt stor betydning for utvikling av fagmiljøet ved KHiB. Prosjektet deltok i utstilling «Vociferous Void» på British Ceramics Biennial i 2013 og det ble i den sammenheng også utgitt en katalog og en samling kritiske tekster. Prosjektet har fått en tilleggsbevilgning fra programmet for en fase to og har partnere i Danmark, Tyskland og Storbritannia.

Prosjektet «Infinite Record» ved Akademi for scenekunst tok utgangspunkt i institusjonens arkivmateriale og utforsket hvilket potensial dette institusjonelle minnet har for å påvirke utvikling av nye forestillinger. Sentrale partnere var Massachusetts Institute of Technology (MIT), York St. John University i Storbritannia and Munthesius Kunsthochschule i Kiel i Tyskland. Etter tre seminar og flere kunstneres opphold ved akademiet hadde prosjektet en avsluttende konferanse på MIT. Endelig kritisk refleksjon publiseres i Brooklyn Arts Press.

Prosjektet «Performer - audience interaction» ved NTNU tok utgangspunkt i at tradisjonell norsk folkedans er tatt i bruk som scenekunst og utforsket teknikker for en tettere kobling mellom utfører og publikum, som kan gi en bedre kunstopplevelse for deltakerne. Prosjektet var et samarbeid mellom NTNU og Rådet for folkemusikk og folkedans.

Prosjektet «Re:Place» hadde deltakere fra både visuell kunst og samstidsmusikk. Prosjektet utforsket forhold mellom tid, sted og minne med utgangspunkt i avant-garde kunstfilm. Arbeidet viste hvordan kunstfilmen har påvirket andre kunstnere i bilder, lyd, tekst og er videreført og tatt inn i samtidskunsten. Partnere var KHiB, Griegakademiet, Kinokino - senter for kunst og film i Sandnes.

Prosjektet «Interimp» var et møtepunkt mellom forskningsmiljøer i musikk og dans der en utforsket bruk av improvisasjon i samspillet. Prosjektet var et samarbeid mellom Norges Musikkhøgskole og Kunsthøgskolen i Oslo. Prosjektet er dokumentert med web-sider der deltakerne har bidratt med sine kritiske refleksjoner.

Prosjektet «Porøs» vil danne basis for en installasjon gjennom utforsking av keramiske elementer og syntetiske landskapsfragmenter. Prosjekter krysset grenser mellom visuell kunst, design, arkitektur og ingeniørfag. Prosjektet er knyttet til Kunsthøgskolen i Oslo og vil dokumenteres gjennom en sluttutstilling ved USA Art Museum i Tempe, Arizona høsten 2016.

4 Styring og kontroll i virksomheten

Et nytt styre tiltrådte 1 januar 2015. Styret har hatt et halvdags seminar ved oppstarten og et todagers seminar i november der både ordinære medlemmer og varamedlemmer var til stede. Seminaret i november ble brukt til å drøfte strategiske tema som det har vært mindre rom for i løpet av de ordinære styremøtene.

Programstyret har hatt 7 ordinære møter i 2015 og arbeidsbelastningen for styret er stor. Møtene i forbindelse med fordeling av prosjektmidler og stipendiatstillinger går over to dager og krever i tillegg en betydelig forberedelse for gjennomgang av søknader og sakkyndige vurderinger.

Flere tiltak er nå satt i verk for at styret kan avlastes fra oppgaver knyttet til drift av programmet og mer kan utvikle den strategiske rollen. Programstyret har tatt konkret ansvar for samlinger og seminar. Det er tilsatt en faglig koordinator for Stipendiatprogrammet som vil være sentral i forberedelse av samlinger og seminar. Ved overgang til institusjonelle ph.d.-grader vil det etableres et eget styre for forskerskolen. Programstyret er avlastet ved at institusjonene har overtatt en større del av opptaksarbeidet og ansvaret for å oppnevne veiledere. Styret har også vedtatt, under visse forutsetninger, at godkjenning av institusjonenes forslag til bedømmelseskomiteer og innstilling for sluttvurderinger kan behandles av styreleder.

Representanter fra Programstyret har møterett som observatør i Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid (NRKU). Dette fungerer godt som et møtepunkt mellom sektoren og styret. Medlemmer fra styret og administrasjonen har deltatt i utredninger i regi av NRKU. Programstyret har i tillegg egne møter med de institusjonene som er tilknyttet Stipendiatprogrammet gjennom institusjonsavtale.

PKU vekker oppsikt i andre land og er i front når det gjelder å sette det kunstneriske element i sentrum for både prosjekt- og stipendiatvirksomheten. Programstyret opprettholder sin internasjonale orientering som ledd i kvalitetsarbeidet innen programmet og for å synliggjøre programmet. PKU er 2015 tatt opp som medlem i European League of Institutes of the Arts (ELIA) og som assosiert medlem av European Association of Conservatoires (AEC). Programstyrets leder er valgt medlem av «the Representative Board» i ELIA og medlem av en gruppe i ELIA som arbeider med "an ammendment of the Salzburg II Recommendations" slik at kunstnerisk forskning inngår som en likestilt del av forskningsbegrepet innenfor UA. Styreleder er også oppnevnt som medlem av styret i det østeriske «Programme for Arts-based Research» PEEK.

Programstyret har vært representert på en flere internasjonale konferanser. I november deltok en større delegasjon fra styret på konferansen PARSE arrangert av Universitetet i Göteborg. Programstyrets medlemmer er aktive kunstnere og bidrar gjennom egen kunst- og forskningsaktivitet til å synliggjøre programmet.

Programstyret legger stor vekt på en god forvaltning av tilgjengelige midler, innenfor de rammer de statlige regelverk gir. Programstyret planlegger sin virksomhet ut fra tildelte budsjetttrammer og har utarbeidet et likviditetsbudsjett slik at tilgjengelige ressurser settes fullt ut inn i aktiviteter knyttet til de to programmene. Styret har i denne sammenheng besluttet å tilføre institusjonene en ekstra stipendiat i tre år ut over de 26 som departementet allerede finansierer.

Den faglige virksomheten foregår i vesentlige grad ved institusjonene som er tildelt prosjektmidler og stipendiatstillinger. Store deler av budsjettet overføres som følge av dette til virksomhet og regnskapsføring ved institusjonene.

Programstyret har et godt samarbeid med operatøren, Kunst- og designhøgskolen i Bergen. Alle lønns- og regnskapstjenester utføres av KHiB og programmet nytter KHiBs administrative systemer for saks- og arkivløsning, samt øvrige tjenester som KHiB gjør innkjøp av og som inngår i programmets avtale med operatøren.

5 Vurdering av fremtidsutsikter

Programstyret har en tildeling for 2016 på 39 mill NOK. 28,5 mill NOK er knyttet til Stipendiatprogrammets drift og av dette er 24,5 mill NOK overført til institusjonene knyttet til lønn og drift av stipendiatstillinger. 10,5 mill NOK er knyttet til Prosjektprogrammet og av dette er 8,3 mill NOK avsatt til overføring til institusjonene gjennom tildelinger fra Prosjektprogrammet. 4,5 mill NOK er knyttet til administrasjon, styrets utgifter og annen felles drift av de to programmene. Virksomheten er planlagt ut fra denne bevilgningen og med forutsetning om dette nivå videreføres fremover.

Programmet er i 2016 ikke tilført nye midler utover priskompensasjon. Det gir lite rom for store satsninger eller omlegginger. Programstyret finner likevel rom for prioriteringer og omdisponeringer innenfor budsjettrammen. Styret tar i bruk likvide midler i balansen til å øke fordelingsrammen for 2016. Tildelingene fra prosjektprogrammet er på 11,6 mill NOK i 2016. Programstyret finner også rom for å ta opp en ekstra stipendiat, slik at opptaket i 2016 kan økes fra 8 til 9 stipendiater.

Programstyret vil i 2016 legge vekt på arbeid knyttet til en ny strategisk plan, et opplegg for evaluering av programmet og overgangen til drift av en kunstfaglig forskerskole.

Sektormål: Høg kvalitet i utdanning og forskning

Sektormål: God tilgang til utdanning

Stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid skal kvalifisere for kunstnerisk virksomhet, undervisnings- og forskningsstillinger innen høyere kunstutdanning og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til kunstnerisk kompetanse og innsikt.

Ved utgangen av 2015 er i alt 118 stipendiater tatt opp i programmet. 46 av disse har avsluttet med bestått vurdering og har kompetanse som førsteamanuensis. Programmet bruker flere av de ferdige kandidatene som seminarledere. Institusjonene tilsetter tidligere stipendiater i faglige stillinger og vi ser flere igjen som veiledere i programmet. Det kan ikke være tvil om at programmet er viktig for kompetansebygging og rekruttering i sektoren.

Regjeringen sier i statsbudsjettet for 2016 at det fortsatt er behov for flere kandidater med avlagt doktorgrad. Dette mener Programstyret også gjelder for kunstfagene. For å sidestille fagområdet med annen forskning må volumet både i Stipendiatprogrammet økes vesentlig.

- Styringsparameter for opptaket til Stipendiatprogrammet vil i 2016 være:
  - 9 stipendiater med finansiering fra PKU
  - Det er uvisst om institusjonene kan finansiere opptak av stipendiater innenfor egne budsjett.

Programstyret arrangerer hvert år obligatoriske seminar og samlinger for stipendiatene.. Deltakelse og godkjent gjennomføring ligger til grunn for bestått fellesdel av forskerutdanningen. Veiledere og representanter fra institusjonene deltar på samlingene.

- Styringsparameter for deltakere på seminarerne i 2016:
  - Veilederseminar: 50 deltakere
  - 4 stipendiatseminar hver med 15 deltakere
- Styringsparameter for deltakere på samlingene i 2016:
  - Vårsamling: 100
  - Høstsamling: 200

Programstyret har årlige møter med de institusjonene som er knyttet til Stipendiatprogrammet. Det er store endringer i samarbeidet mellom Programstyret og institusjonene etter at de nye retningslinjene trådte i kraft. Stipendiatenes virksomhet ved institusjonen omfattes av den enkelte institusjonens kvalitetssystem. Institusjonene rapporterer til Programstyret om stipendiatenes framdrift i årlige institusjonsrapporter. Programstyret har fokus på tid for gjennomføring av stipendiatprosjektene. PKU og institusjonene bruker doktorgradsmodulen i Felles studentsystem til oppfølging av stipendiatene i programmet.

- Styringsparameter for 2016:
  - Bedre grunnlag for vurdering av reell tid for gjennomføring av Stipendiatprogrammet.

Både institusjonene og Programstyret har lenge hatt et ønske om å få etablert Stipendiatprogrammet som en gradsgivende utdanning for ph.d.-graden Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid (NRKU) har i 2015 arbeidet videre med en utredning om dette. Utredningen får støtte av både NRKU og PKU. Stipendiatprogrammet vil da få en klar forankring ved institusjonene, helt på linje med andre utdanningsløp. I 2016 skal arbeidet tas videre og konkretiseres. Stipendiatprogrammet skal organiseres slik at det kan gi en formell gradsuttelling. Dette innebærer en reorganisering slik at det er utdanningsinstitusjoner med rett til gradstildeling på ph.d.-nivå som har det formelle og faglige ansvaret for å godkjenne utdanningen. Institusjonene oppretter doktorgrader, inngår i samarbeid om fellesgrader eller søker sine kandidater opptatt i doktorgradsutdanninger ved de institusjonene som har opprettet graden. Alle fag tilknyttet Stipendiatprogrammet vil etter en periode finne samarbeidsformer som gir gradsuttelling for kandidatene. PKU viderefører det nasjonale samarbeidet i Stipendiatprogrammet, på tvers av kunstfagene, gjennom et samarbeid om en forskerskole som bygger videre på dagens stipendiatprogram. Stipendiatprogrammets studie- og kursplan legges til grunn for videreføring av programmets obligatoriske deler som basis i en nasjonal forskerskole i kunstfag. Ansvaret for å drifte forskerskolen legges til PKU. Retningslinjer for Stipendiatprogrammet beholdes for stipendiater som er tatt opp i programmet, eller som tas opp i en overgangsfase før stipendiatens institusjon har knyttet sine stipendiater til et doktorgradsprogram.

- Styringsparameter for 2016:
  - Institusjonene oppretter doktorgrader og Stipendiatprogrammet organiseres slik at det kan gi en formell gradsuttelling.

Tiden er nå inne for en ekstern evaluering av programmet. Denne må ta utgangspunkt i programmets historie og bakgrunn, tverrfagligheten, erfaringer fra stipendiater og institusjoner. Evalueringen må inneholde en analyse av de faglige resultatene i Stipendiatprogrammet og en bør se på tema som opptak, gjennomføring, veiledning, institusjonstilknytning, nytteverdi for stipendiater, institusjoner og sektoren. Forholdet mellom PKU og institusjonene bør vurderes. Evalueringen bør legges opp over en lengre periode og vurdere om Programstyrets følger sine strategiske målsettinger. Sentrale aktører i evalueringen vil være kunstfagininstitusjonene.

- Styringsparameter for 2016:
  - PKU legger til rette for og bidrar i en ekstern evaluering av Stipendiatprogrammet.

Vi må vente oss at alle stipendiater med opptak i 2011 eller før får sluttvurdert sine prosjekt i 2016. Det vil i så fall gi en produksjon på 13 kandidater. I tillegg kommer 10 stipendiatar tatt opp i 2012 og vi må forvente at flertallet av disse gjennomfører sluttvurdering.

- Styringsparameter for 2016:
  - PKU forventar at 15 kandidatar sluttvurderes til bestått og disputerer.

Sektormål: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Sektormål: Effektiv, mangfoldig og solid høgre utdanningssektor og forskingsystem

Prosjektprogrammet skal bidra til initiering og implementering av KU-prosjekter av høy internasjonal standard ved norske utdanningsinstitusjoner. Programmet skal bidra til å utfordre og utvikle forståelse av og arenaer for kunstnerisk utviklingsarbeid i dialog med relevante nasjonale og internasjonale miljø.

Programstyret gir i prosjektprogrammet tilsagn til prosjekt med varighet opp til 3 år. Institusjonane melder at prosjektstøtte fra PKU har en gjennomgripende betydning for kunstnerisk utviklingsarbeid i institusjonene. 9 prosjekt med støtte fra programmet er avsluttet og 14 prosjekt er aktive også i 2015. Fire nye prosjekt starter opp i 2016.

Søkingen til programmet er stor og vi har sett en jevn vekst i antall søknader. Med den økonomiske rammen programmet i dag har, vil de årlige tildelingene kunne ligge i overkant av 8 mill NOK per år. Programstyret utnytter i et kortsiktig perspektiv programmets likviditet med større tildelinger slik at alle tilgjengelige ressurser blir satt i omløp.

- Styringsparameter for 2016:
  - PKU vil gi støtte til 4 prosjekt med i alt 11,6 mill NOK over 3 år.

Prosjektprogrammet er forholdsvis nytt og en vil først nå kunne forvente å se resultater i form av publisering i internasjonale fagfelleverderte tidsskrift som Journal for Artistic Research (JAR) eller andre relevante tidsskrift. PKU vil følge opp at prosjekt med støtte fra programmet publiserer internasjonalt og vil oppfordre prosjektlederne til presentasjon av prosjektene og resultatene på internasjonale konferanser.

Programmets deltakelse i det internasjonale samarbeidet rundt etableringen av datasystemet Research Catalogue (RC) videreføres. Programstyret deltar i styret for prosjektet og er aktiv partner i videreutviklingen. RC er en flermedial plattform for prosjektarbeid, dokumentasjon og egenpublisering av arbeider. Systemet har økt sterkt i antall deltakende institusjoner og brukere. Programstyret oppfordrer norske stipendiater og forskere til å bruke systemet. RC er i ferd med å bli en viktig arena for internasjonal synlighet. Programstyret har sammen med andre partnere etablert et datasystem som er en internasjonal infrastruktur for kunstnerisk utviklingsarbeid, på linje med det vi ser av ikt-samarbeid innen andre fagområder.

PKU vil styrke arbeide for å synliggjøre resultatene fra virksomheten. Programstyret og NRKU har kontakt med CRIStin for å tilrettelegge for rapportering og dokumentasjon av kunstnerisk utviklingsarbeid i det nasjonale systemet. Dette er vitalt om Regjeringen og institusjonene kommer fram til en modell for økt resultatbasert finansiering.

- Styringsparameter for 2016:
  - PKU vil publisere en oversikt i Research Catalogue som viser dokumentasjon eller publisering av arbeider gjort med støtte fra programmet.
  - PKU vil jobbe for at SARs RC innfører merking av arbeider med metadata som bidrar til økt synlighet.

Det er og et mål for Programstyret å kunne se virksomheten i de to programmene i større sammenheng. Det er ønskelig å utvikle programmene mer i retning av det en ser i andre program som finansierer forskning. Programmet bør ha ressurser til å finansiere større prosjekt som også kan omfatte rekrutteringsstillinger. Programstyret ønsker å fordele ressursene i Stipendiatprogrammet i form av stillinger til institusjonene basert på nasjonal konkurranse. Konkurranse og kvalitet skal stå sentralt i programmet ved fordeling av ressurser.

Samarbeidet med Norges Forskningsråd skal styrkes. PKU har lagt opp til retningslinjer som ligger nær de NFR bruker. PKU bruker NFRs retningslinjer for habilitet i saks- og styrebehandling. Det er ønskelig å se hvordan programmet kan brukes som arena for institusjonene i forberedelse av søknader om midler fra EUs forskningsprogrammer. PKU har ikke finansiell basis for å spille en så aktiv rolle ovenfor fagmiljøene som det NFR gjør, både hva gjelder rådgivning og tildeling av stimuleringsmidler. Det er imidlertid ønskelig å bygge opp en sterkere funksjon for rådgivning.

PKU følger NFR's nyheter, kurs og rådgivning knyttet til H-2020 og vil styrke samarbeidet med NFR. Det er ikke egne program innenfor H-2020 for kunstfag, men slik Programstyret ser det kan programmer som støtter mobilitet og programmer knyttet til samfunnsvitenskap og humaniora, være aktuelle kilder. De enkelte utlysningene må imidlertid vurderes av institusjonene og deres samarbeidspartnere. Flere av fagmiljøene tilknyttet programmet er enheter eller avdelinger ved universitetene og har tilgang til disse organisasjonenes kompetanse og ressurser for søknadsarbeid og nettverksbygging, som er vitale for å lykkes i å få tilsagn.

Institusjonene bygger også opp sterkere administrativ og faglig støtte til sine forskningsgrupper. Programstyret ser at flere av institusjonene er aktive i å søke midler fra EU gjennom samarbeid med andre europeiske partnere. PKU støtter et slikt initiativ direkte gjennom samarbeid om utvikling av en søknad der Kunsthøgskolene i Oslo og Bergen deltar sammen med utenlandske partnere.

- Styringsparameter for 2016:
  - PKU vil bistå faggrupper og institusjoner som søker midler fra EU.
  - PKU vil ta initiativ til et seminar med deltakelse fra NFR og PKU.

I stortingsmeldingen *Konsentrasjon for kvalitet - strukturreform i universitets- og høyskolesektoren*, er det skjerpede krav til kvalitet, størrelse og stabilitet på utdanningsmiljøene. Vi må kunne legge til grunn at regjeringens ambisjon om å utvikle verdensledende fagmiljøer også omfatter de kunstfaglige miljøene.

Program for kunstnerisk utviklingsarbeid må tilføres økte bevilgninger for å styrke kvalitetsvirkemidlene i programmet. Program for kunstnerisk utviklingsarbeids strategiske rolle for kunstutdanningene er svært viktig. Dersom kunstfagene skal ha reelle muligheter til å kunne utvikle verdensledende miljøer, er det også nødvendig med en betydelig økning av mulighetene for finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid gjennom programmet.

Kriteriene for tildeling av midler fra programmet er utviklet i samarbeid med institusjonene og programmet fremmer kvalitetsarbeidet i institusjonene. Det er også lagt sterk vekt på at det skal være en nasjonal konkurranse om midlene og at stipendiater og prosjekter som tildeles midler har en klar forankring i institusjonenes fagmiljø og bidrar til fagutvikling i samsvar med institusjonenes strategier. Tildeling av midler gjennom programmet utfyller således institusjonsstrategiene og fremmer kvalitetsarbeid og rekruttering. Programstyret mener det vil være positivt for kunstfagene at den konkurranseutsatte del av bevilgningen økes gjennom en styrking av bevilgningen til programmet.

Et av de viktigste elementene i tredjesyklusutdanning er at ansvaret for å gi slik utdanning og tildele ph.d.-graden ivaretas av institusjoner som har rett til å tildele graden og som har tilstrekkelig sterke fagmiljøer og stipendiatmiljøer. Kravene til fagmiljøenes størrelse og kandidatproduksjon tilsier at det er påkrevd med en økning av antallet stipendiatstillinger innenfor programmet. Det må eksistere tilstrekkelig store miljøer, også gjennom samarbeid mellom institusjoner, til at institusjonene kan etablere ph.d.-grader med Stipendiatprogrammet som felles forskerskole.

Programstyret har de siste årene tatt til orde for at Stipendiatprogrammet bør disponere 45 stillinger og dermed ha rom for til et årlig opptak på 15 stipendiater. Styret anser dette som et minimumsnivå for at programmet skal kunne ha det omfang som trengs for å fylle kravene til å etablere institusjonelle doktorgradsprogrammer og den nasjonale forskerskolen. Programstyret foreslår i sitt budsjettforslag for 2017 en økning med 10 stillinger.

Den årlige rammen Prosjektprogrammet er på 10 mill NOK. Det er stor søknad til programmet og et klart behov for å jobbe for økte ressurser til programmet. Godt kvalifiserte prosjekt er avviste på grunn av manglende ressurser. Programstyret ser det som viktig at bevilgningen til prosjektprogrammet kan åpne for prosjekt som er langt mer ambisiøse enn det ramma for 2016 gjør mulig. Programstyret har i budsjettforslag til KD tatt til orde for at den årlige tildelingen må være slik at det er rom for å finansiere prosjekt som over tre år ligg på 10 - 15 mill NOK. Målet må derfor være en rask opptrapping av Prosjektprogrammet, slik at rammen kommer opp i 30 mill NOK per år.

Tildelinga til Programstyret er i 2015 på 39 mill NOK. Programstyrets budsjettramme bør settes slik at det står i rimelig forhold til kunstsektorens størrelse innen høyere utdanning, og slik at det over tid bidrar til likeverdige vilkår for kunstnerisk utviklingsarbeid og annen forskning. PKU må derfor sikres en regelmessig vekst. Samlet foreslår Programstyret en økning i budsjettet for 2017 med 21,7 mill NOK.

- Styringsparameter for 2016:
  - PKU vil sammen med NRKU arbeide for å øke de økonomiske rammene til programmet.

6 Årsregnskap 2015

I 2015 fikk Programstyret samlet stilt til disposisjon bevilgninger på 38.114.000 NOK. Av budsjettrammen ble NOK 6.000.000 vedtatt knyttet til den sentrale drift av programmet, administrasjon og programstyrets virke, omtalt som PKUs arbeidsbudsjett for 2015. Dette er midler som regnskapsføres ved Kunst- og designhøgskole i Bergen.

Den vesentlige del av programmets midler, NOK 32.114.000, overføres til institusjonene knyttet til tildelte stipendiater og prosjekter. 22,5 mill NOK er overført institusjonene knyttet til Stipendiatprogrammet gjennom et generelt tilskudd per stipendiat og tildelte produksjonsmidler etter søknad. 9,7 mill NOK er i 2015 overført institusjonene knyttet til Prosjektprogrammet og det er gjort vedtak om prosjekttildelinger for etterfølgende år på i alt NOK 10,5 mill NOK. Alle midler som tildeles institusjonene føres kun i balanseregnskapet hos KHiB og kommer ikke til syne som inntekter og kostnader i PKUs regnskap. Det skjer i mottakerorganisasjonen.

Virksomhet i PKUs arbeidsbudsjett som er knyttet spesifikt til *Prosjektprogrammet* og *Stipendiatprogrammet* er budsjettert og regnskapsført på egne prosjektkonti hos KHiB. Det som er felleskostnader for hele programdriften er lagt inn på *Fellesnivå PKU*. Under denne delen av budsjettet samles kostnadene til programstyrets møter, reiser og lønn til sekretariatet.

Regnskapet viser et forbruk i 2015 som er lavere enn budsjettert for alle de tre delområdene. En vesentlig grunn er sykemelding og permisjoner i administrasjonen, samt at stilling som faglig leder først ble tilsatt mot slutten av året. En annen vesentlig post er knyttet til avsetninger som var øremerket utvikling av SAR RC til søkesystem og økt brukerstøtte knyttet til dette. Dette arbeidet har ikke kommet i gang før i 2016.

Det er totalt inntektsført 6,2 mill NOK knyttet til PKU i 2015. Kostnadsføringen er på 4,9 mill NOK. Det er som følge av mindre forbruk enn budsjettert bygd opp en merinntekt på NOK 1,27 mill. Dette er midler som er tilgjengelige for PKU for etterfølgende år og må sees i sammenheng med andre disponible avsetninger i balanseregnskapet.

Fra tidligere år er det en del avsetninger i balanseregnskapet i form av midler som ennå ikke er overført institusjonene eller som regnskapsførte merinntekter. Programstyret har et klart mål om å redusere disse avsetningene.

Det er utarbeidet et likviditetsbudsjett for prosjektprogrammet og tildelingene er i en periode økt slik at avsetningene reduseres. Det er også fattet vedtak knyttet til Stipendiatprogrammet som vil ha en tilsvarende effekt, ved at det er fattet vedtak om finansiering av en ekstra stipendiat i tre år. Dessverre trakk en stipendiat seg etter årets opptak og det har bidratt til seinere reduksjon i balansen enn ønsket. Det har også vært få utbetalinger til støtte til stipendiat produksjoner. Sammen med lavere forbruk i administrasjon og sentral programdrift har dette medført at de avsetningene i balansen har økt i 2015 til 16,1 mill NOK.

Det er fattet vedtak som medfører framtidige utbetalinger på 15,8 mill NOK til prosjekt-tildelinger og ved finansiering av en ekstra stipendiat i 2016-2019. De disponible frie ressursene er altså betydelig lavere enn det avsetningen i balansen kan gi inntrykk av.

Programstyret følger opp likviditetsbudsjettet.

Programstyret er oppnevnt med funksjonstid fra 01.01.2015 til 31.12.2018.

Programstyret består av:

Rektor Cecilie Broch Knudsen, Kunsthøgskolen i Oslo (leder)
Førsteamanuensis Hans Knut Sveen, Universitetet i Bergen (nestleder)
Professor Live Maria Roggen, Norges musikkhøgskole
Professor Frans Jacobi, Kunst- og designhøgskolen i Bergen
Professor Serge von Arx, Høgskolen i Østfold
Førsteamanuensis Ellen Røed, Høgskolen i Oslo og Akershus
Professor Efva Lilja, Stockholm (01.01.2015 - 31.12.2015)
Professor Annette Arlander, Helsinki (fra 01.01.2016)

Det er oppnevnt følgende personlige varamedlemmer:

Dekan Vanessa Ohlraun, Kunsthøgskolen i Oslo (for Broch Knudsen)
Førsteamanuensis Geir Davidsen, Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet (for Sveen)
Professor Asbjørn Schaathun, Norges musikkhøgskole (for Roggen)
Førsteamanuensis Il Christine Hansen, Kunst- og designhøgskolen i Bergen (for Jacobi)
Professor Jeannette Christensen, Kunsthøgskolen i Oslo (for von Arx)
Førsteamanuensis Martina Keitsch, Norges teknisk-naturvitenskapelig universitet (for Røed)
Spesialrådgiver Inger Stray Lien, Universitetet i Oslo (for Lilja/Arlander)

Tabellvedlegg:

Opptak til stipendiatprogrammet 2013-2015, per institusjon

Totalt	2013	2014	2015	Totalt	Kvinner
HiØ	1	1	1	3	2
HiL		1	1	2	1
KHiB	1	1	1	3	1
KHiO	3	5	4	12	10
NMH	1	1	2	4	1
NTNU	3	1	3	7	2
UiA			1	1	1
UiB	1			1	0
UiS		1	3	4	1
UiT	2	1	1	4	3
Totalt	12	12	17	41	22

Opptak til stipendiatprogrammet 2013-2015, per fag

Fagområde	2013	2014	2015	Totalt	Kvinner
Design		2	1	3	2
Film		1	1	2	1
Visuell kunst	5	3	4	12	7
Musikk	5	3	8	16	6
Teater	1	1	3	5	3
Opera		1		1	1
Ballett	1	1		2	2
Sum	12	12	17	41	22

Stipendiater i programmet per 31.12.2015

Institusjon	Design	Film	Visuell kunst	Musikk	Scene	Totalt
HiL		2				2
HiØ					3	3
KHiB	3		4			7
KHiO	3		11		7	21
NMH				11		11
NTNU			4	4		8
UiA				1		1
UiB				3		3
UiS				4		4
UiT			2	2		4
	6	2	21	25	10	64

Stipendiater i programmet 2003 - 2015

Institusjon	Design	Film	Visuell kunst	Musikk	Scene	Totalt
HiL		5				5
HiØ					4	4
KHiB	6		13			19
KHiO	5		17		11	33
NMH				26		26
NTNU			5	10		15
UiA				1		1
UiB				6		6
UiS				4		4
UiT			2	3		5
	11	5	37	50	15	118

Ferdige kandidater per 31.12.2015

Institusjon	Design	Film	Visuell kunst	Musikk	Scene	Totalt
HiL		3				3
HiØ					1	1
KHiB	1		6			7
KHiO	1		6		3	10
NMH				14		14
NTNU			1	6		7
UiA						0
UiB				3		3
UiS						0
UiT				1		1
	2	3	13	24	4	46

KU-prosjekter fra ferdige stipendiater 2015:

NAVN	INST/AVD	PROSJEKTTITTEL
Annabel Guaita	UiB, Griegakademiet	Det Atonale Klaver
Sigurd Imsen	Norges Musikkhøgskole	The Tartini Style
Sunniva Rødland	Norges Musikkhøgskole	Let the Harp Sound!
Rolf Borch	Norges Musikkhøgskole	Kontrabassklarinet
Annelise Bothner-By	Kunsthøgskolen i Oslo	Det sosiale utstillingsrommet

Prosjektprogrammet:

Tildelinger fra prosjektprogrammet per år:

	Totale tildelinger	46 522 000
	2012:	7 022 000
	2013:	6 576 000
	2014:	10 600 000
	2015:	10 766 000
	2016:	11.558.000

Avsluttede prosjekter (eller prosjekter i slutfase) med tildelinger fra prosjektprogrammet

Inst	Prosjekt	Prosjektleder	Start	Totalbeløp
NTNU	Kommunikasjon og samspill i et elektronisk basert endemblem	Øyvind Brandtsegg	2012	537 000
NTNU	Performer - Audience Interaction	Egil Bakka	2012	402 000
KHiB	Re:Place	Trond Lossius	2012	1 315 000
HiL	Objektivets Subjektivitet	Erik Poppe	2012	865 000
NMH	Improvisasjon som møtepunkt i en intermedial kontekst	Lisa Dillan	2012	1 752 000
HiØ	Infinite Record: Archive, Memory, Performance	Karmenlara Ely	2012	1 171 000
KHiO	Porøs (avsluttes i 2016)	Neil Forest	2012	980 000
KHiB	Topographies of the Obsolete	Anne-Helen Mydland	2013	3 432 000
KHiB	Pictogram-Me	Ashley Booth	2012	500 000
NMH	Den tenkende musiker	Håkon Austbø	2013	2 835 000

Prosjektprogrammet:

Tildelinger fra prosjektprogrammet 2013 - 2016

Inst	Prosjekt	Prosjektleder	Start	Totalbeløp
NMH	Radical Interpretation of Iconic Musical Works	Kjell Tore Innervik	2013	2 221 000
NTNU	The charismatic self and hybrid divisions of labour: art in the age of creative industries and knowledge production	Florian Schneider	2014	2 200 000
NMH	Music with the Real – exploring transmediality through music	Henrik Hellstenius	2014	2 500 000
UiA	Music Without Borders – tradisjonsmusikk fra Setesdal i møte med verdensmusikere	Bjørn Ole Rasch	2014	2 300 000
KHiO	Nye forestillinger – nye verktøy: Kunnskaper & ferdigheter for et postdramatisk teater	Tore Vagn Lid	2014	2 200 000
HiL	Orden i kaos - en undersøgelse og udvidelse af sproget i den filmiske fortælling	Niels Pagh Andersen	2014	1 400 000
HiL	True or false - mind and emotion in film editing. At the crossroad of artistic expression and neuropsychology in cinematic storytelling.	Einar Egeland	2015	1 800 000
NTNU	Electronic Textures: Twentieth-century modernism revisited through the lenses of postcolonial and Pan-African magazines	David Rych	2015	1 577 000
KHiB	Synsmaskinen: 7 fields of contemporary crisis	Frans Jacobi	2015	1 652 000
UiB	Wheels within wheels: New approaches to interactions between performers and composers	Jostein Gundersen	2015	3 776 000
KHiO	Amphibious Trilogies	Amanda Steggell	2016	2 100 000
KHiO	Segunda Vez	Dora García	2016	3 247 000
HiOf	BLIND SPOT - STARING DOWN THE VOID	Karen Kipphoff	2016	3 550 650
NTNU	Cross-adaptive audio processing as musical intervention	Øyvind Brandtsegg	2016	2 660 000

Detaljer regnskap PKU 2015

Prosjekt	Regnskap
0 Generell drift	1 484 511
70001 Fellesnivå generell drift	1 096 923
70002 Fellesnivå operatørkompensasjon	225 073
70005 Fellesnivå SAR, RC	241 267
70008 Fellesnivå Utredning KU/NRKU + NARC	58 463
Sum fellesnivå	3 106 237
70101 SP generell drift og styrets opptaksarbeid	274 225
70103 SP Utredning KU/NRKU	49 887
70104 SP Stipendiatsamlinger vår og høst	412 940
70105 SP Veiledersamlinger	29 030
70107 SP Obligatoriske kurs	229 924
70169 SP sommerskole	115 810
70109 SP faglig ledelse	77 638
70110 SP - Research Catalogue stipend	137 491
Sum stipendiatprogram	1 326 944
70201 PP - generell drift	5 796
70205 PP - sakkyndig vurdering	156 111
70210 PP - artistic research forum	150 000
70211 PP - utvikling av RC	223 080
Sum prosjektprogram	534 987
Sum PKU	4 968 168

I tillegg kommer midler som overføres til institusjonene og som bare kommer til syne hos PKU som balanseføringer.